

Regionala skärgårdsrådet

<i>Datum</i>	2021-05-06
<i>Tid</i>	11.00 - 13.00
<i>Plats</i>	Digitalt

1 **Gustav Hemming öppnade mötet och hälsade välkommen.**

Dagens möte har fokus på kärnöarnas utveckling såsom bostäder, bredband och trafikutveckling.

Lars Nyberg från SIKO hälsades speciellt välkommen.

2 **Lägesbild från SIKO, (inklusive corona) – (Göran Lagerström)**

Se presentation!

Det är endast enstaka utbrott av covid-19 rapporterade. Det är en stor oro över indragna hjärtstartare och indragna SALSA-larm. Uteblivna evenemang gör det svårt för många skärgårdsföreningar att klara ekonomin. Osäkert hur det går med evenemang i sommar. Godstrafiken har fungerat väl men nu oro i södra skärgården inför sommaren på grund av att ombyggt fartyg (Vindöga) fått mindre godskapacitet.

3. **Skärgårdsstiftelsen, Skärgårdsbarometerns betydelse för kärnöar och besöksöar – (Ulrika Palmblad-Wennergren)**

Se presentation!

Skärgårdsbarometern är finansierad med medel från Region Stockholms anslag, Skärgårdsstiftelsen och Länsstyrelsen i Stockholm. Det är ett viktigt och bra verktyg att jobba vidare med för framtiden. Mobildatan visar informationen om mobiltelefonernas geografiska lokalisering och deras rörelser över tid. Hur många som befinner sig i ett område (mer än 20 min). Hur många som övernattar av besökarna. Den visar bara svenska besökare. Det går att se från vilken hemkommun de kommer ifrån. Fastboende är borträknade i statistiken, dock visar den fritidshusboende.

4. **Statistik till utvecklingsarbete för kärnöar – (Susanne Skärlund)**

Statistiken kommer att läggas ut på Region Stockholms webbplats.

Statistiken hämtas från SCB och visualiseras med hjälp av GIS.

Man har studerat befolkningsstruktur, bebyggelseutvecklingen, sysselsättning (natt- och dagbefolkning), service och skola på kärnöarna.

- Viktigt att stärka upp med Länsstyrelsen statistik och vidareutveckla med mobildata.
- Viktigt att få en bättre bild över deltid-, fritids-, fastboende och besökare.
- Bra att framförallt ha kärnöarnas utveckling i fokus (inte besöksnäringens).
- Viktigt med ett helhetsgrepp och kommunspecifikt.

5. **Lägesbild ur ett skärgårdsperspektiv från kommunerna med tema bebyggelsestruktur** (inklusive corona)

Frågor att besvara:

Vad har kommunerna på gång inom bostäder?

Hur arbetar ni med kärnöar?

Vilka är behoven och vilka möjligheter finns det inom bebyggelseutveckling?

- **Norrtälje** (Torkel Andersson)

Generellt är det en stark befolkningsutveckling i Norrtälje precis som i alla andra kommuner. Kommunen har jobbat intensivt med VA-utbyggnad i kust- och skärgårdsområden. Tack vare det har många fritidsboenden kunnat bli permanenta året runt-bostäder, vilket har skett framförallt på Rådmansö och i Bergshamra. Den här satsningen har lett till en ökning av bofasta. Det är en trend i Norrtälje att man bygger på landsbygd.

Gräskö, Arholma och Tjockö är vår kärnöar och det finns en viss nybyggnation. På Arholma har kommunen jobbat med detaljplaner, men utmaningarna är strandskydd, nyckelbiotoper m.m. Utfallet har därför varit ganska dåligt. Arholma saknar barnfamiljer, eftersom det är svårt för barn att ta sig in till skolor, det blir långa restider. Trots detta har vi sett inflytt av barnfamiljer, och framförallt på Gräskö. Befolkningsutvecklingen på öarna har svagt börjar öka. För att underlätta för boende på öar är bryggor, replipunkter och båttrafiken viktig.

- **Haninge** (Petri Salonen)

Det är en utmaning att jobba med replipunkter då det är många kockar som är berörda. Det är en stor utveckling i de regionala stadskärnorna. Ornö är kärnö i Haninge med 240 boende. Det finns möjlighet till bebyggelseutveckling på Ornö och det har pekats ut områden. Politiskt finns en stark önskan att bebygga Ornö mer. En fördjupad ÖP ska göras innan en detaljplan ska tas fram. Förvaltningen jobbar med en FÖP för Ornö. Strandskydd, Ornöfärjan, dricksvattenförsörjningen är några knäckfrågor. Alla kommuner och aktörer behöver jobba med vattenfrågan tillsammans.

- **Österåker** (Joakim Tyrsköld)

Det är dåliga kommunikationer till öarna i kommunen, Ingmarsö är kärnö i Österåker och har många skolbarn. Ljusterö med sina 1 700 fastboende har en stark bebyggelseutveckling. Det finns en fördjupad TÖP för landsbygd och skärgård.

Kommunen äger lite mark och har inte många egna projekt. På Ljusterö har det byggts privat på detaljplanerad mark.

De stora behoven i skärgården är skärgårdstrafik och skola. Det behövs ett utvecklat samarbete över kommungränserna för skolorna. Replipunkterna är de stora flaskhalsarna i kommunen och behöver utvecklas. Fler behov är att vattentillgången behöver ses över. Strandskyddet är en stor begränsning. Det är många barnfamiljer som flyttar ut, men de oroar sig för skolplatser och långa pendlingstider. Bredbandet är viktigt och det behövs billiga och effektiva husbyggnationer.

- **Vaxholm** (Malin Forsbrand)

Vaxholm har en kärnö, Ramsö, men det finns inga stora bebyggelseprojekt där. På andra öar finns det många bebyggelseprojekt på gång. Bland annat Resarö, Vaxön och Rindö. Det byggs ett kollektivboende för äldre med 35 lägenheter.

Vi ser behov av billigare och bekväma hus som lockar barnfamiljer. Ett annat behov är att sjötrafiken ska fungera och det behövs lösningar inom taxisystem och pendelbåt.

- **Värmdö** (Deshira Flankör)

Det är viktigt med bra skolor i skärgården. Med bristande elevunderlag har högstadiet pausats. Skärgården ska utvecklas och i ÖP trycks det på att bebyggelse ska ske på kärnöarna. Värmdö gör vad de kan för att utveckla skärgården och har lett många projekt, bland annat Sea Stop.

§6 vattenlagen är problematisk, det behövs en lagändring då tekniken gått framåt och vi skulle behöva samarbeta i VA-frågan.

- **Södertälje** (Bo Ohlson)

Södertälje har inga regionalt utpekade kärnöar eller replipunkter. Ingen skärgårdstrafik finns, Varken Waxholmsbolaget eller Skärgårdsstiftelsen finns representerade i kommunen. Länsstyrelsen bör utse Oaxen till kärnö med färjeläget på Mörkö som replipunkt där också SL-bussen 784 vänder. Ca 20.000 fordon per år använder färjan dvs 40.000 passager ut och in. Färjan som ägs o drivs av Oaxens samfällighet har nyligen elektrifierats. Angeläget är att se över kommunens bidrag till färjan som inte har räknats upp på 10 år.

1971 överfördes Hölö och Mörkö/Oaxen som tidigare tillhört Södermanland till Södertälje och därmed Stockholms län. Ibland får man intrycket att Södertälje och den delen av Stockholms skärgård glömts bort. Stockholms Läns skärgård går längre söderut än Öja.

På Oaxen kan byggnation göras på det gamla hamnområdet mot nordost. Det finns en detaljplan men VA måste lösas. Norra delen av Oaxen är naturreservat i Natura 2000 och kan inte exploateras. Under senare år har en bostadsrättsförening byggt 16 radhus på kajen med läge mot farleden. Hörningsholm godsförvaltning planerar bygga 15-25 hus på Ängsholm/Dåderö, norra delen av Mörkö. Kommundelsnämnden i Hölö Mörkö har tillstyrkt detaljplan, men det har inte kommit igång på diskussion om vattenfrågan.

6. **Diskussion: Lärdomar och framåtblickande!**

Det skulle behöva tas fram gemensamma långsiktiga planer för kärnöar med skolbarn, buss/sjötrafik.

Sjötrafiken är oerhört viktig för skärgårdsutveckling.

Begreppet eller definitionen av Kärnö skulle behöva ses över.

Lagstiftningen behöver hänga med nya tekniska lösningar såsom i vattenfrågan. Strategisk bedömning av vattenförsörjningen behövs, avsättningsteknik, reningsverk – nytt regelverk.

Ett systematiskt och strukturerat sätt att hantera replipunkterna efterfrågas. Det är viktigt med en realistisk målbild och att var och en tar sitt ansvar. En strukturerad redogörelse efterfrågas.

Det är viktigt att kommunerna samverkar och utbyter erfarenheter.

Kostnaden för skolskjuts ser olika ut i olika kommuner (Dessa jämnas ut av glesbygdsmedel.)

7. **Bredband** (Peter Karnung)

Se presentation!

1,6 miljarder ska delas ut i år – stor chans till tilldelning. Viktigt att aktörerna söker hos PTS! Mer information på PTS:s webbplats. Utlysning 18 maj- 9 augusti. Nätägare/byggare lämnar in ansökan om att få stöd för projekt. Projekten konkurrerar med varandra om stödet inom utlysningsområdet Svealand. Regionerna kan ge fördelar till områden där regionen vill se utveckling = de regionala prioriteringarna. Bredbandsföreningen ger webinarier.

6. **Aktuella sjötrafikfrågor från TF**

Se presentation!

WÅAB fartyg har vid livstidsförlängningen tillgänglighetsanpassats för passagerartrafik. Solöga, Vindöga, Waxholm 1 och 2 är de fartyg som livstidsförlängts och där tillgänglighets-anpassningen påverkat fartygens lastkapacitet avseende gods.

Sommaren är en vecka kortare på slutet. Motivet är att Sthlm stads skolor börjar den veckan efter 16/8, vilket gör att busstrafiken ska köra normaltabel för att minska trängseln.

Sjötrafiken bör inför anskaffandet av nytt tonnage få erfarenhet av emissionsfria fartyg med lågt svall och god energieffektivitet. Candela kommer under 2023 prova ut P-30 inom sjötrafiken

Det behövs dialog och samråd kring planering och förändringar så att det inte blir motstridiga intressen. Man måste se konsekvenserna av förändring och lösa dessa.

7. **Övriga frågor**

8. **Möten år 2021**
2 september, 11-13
25 november, 11-13

